

روزشمار

چهارشنبه

۲۸ مرداد ۱۳۶۶

ذیحجه ۱۴۰۷

۱۹ اوت ۱۹۸۷

۴۲۰

در پاسخ به حملات هوایی عراق به مراکز صنعتی - کارگری ایران و در پی هشدار ستاد تبلیغات جنگ به مردم عراق مبنی بر تخلیه مناطق اطراف مراکز صنعتی و اقتصادی این کشور، توپخانه خودی از بامداد امروز مراکز نظامی و تأسیسات اقتصادی دشمن را در حوالی شهرهای بصره، زبیر، ابوالخصیب و بندر ام‌القصر زیر آتش خود قرار داد.^(۱) در این گلوله‌باران، چند انبار مهمات و مرکز سوخت‌رسانی سپاه‌های سوم و هفتم و همچنین قرارگاه‌های تاکتیکی دو تیپ از لشکر ۱۴ عراق، در داخل خاک این کشور، منهدم شدند. ستون‌های زرهی و تدارکاتی دشمن نیز در بزرگراه‌های بصره - عماره و بصره - فاو و ام‌القصر در این حملات زیر آتش قرار داشتند.^(۲) از سوی دیگر، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران با صدور اطلاعیه‌ای اعلام کرد که خلبانان نیروی هوایی در ساعات ۰۵ : ۱۱ و ۱۰ : ۱۳ با حمله به نیروگاه برق "دربندیخان" و تأسیسات اقتصادی و صنعتی "جلفائیه" عراق خسارتهای سنگینی به این تأسیسات وارد آوردند و سالم به پایگاه‌های خود بازگشتند.^(۳)

۴۲۱

در مناطق سردشت و پیرانشهر و بانه، چند درگیری بین نیروهای خودی و ضدانقلاب روی داد. در "محور میرآباد" به پیرانشهر، یک دستگاه آمبولانس حامل مجروحان جنگ در ساعت ۹ : ۳۰ در کمین ضدانقلاب گرفتار آمد، ولی با پشتیبانی پایگاه میرآباد - از منطقه درگیری خارج شد. در این درگیری یک سرباز شهید و یک تن دیگر زخمی شد.^(۴) همچنین در اطراف روستاهای "باشوان" و "کلاهدول" از توابع بانه بین نیروهای خودی و گروه خبات درگیری روی داد که بر اثر آن، سه تن از افراد این گروهک و یک تن از نیروهای خودی زخمی شدند و مقادیری اسلحه به دست نیروهای خودی افتاد.^(۵) در منطقه عملیاتی سردشت هم یک گروه گشتی - رزمی خودی با حمله به نیروهای ضدانقلاب، ضمن وارد

آوردن تلفات و ضایعاتی، آنها را مجبور به فرار کرد. در این حمله، دو تن از نیروهای خودی زخمی شدند. (۶)

۴۲۲

در ادامه درگیری بین نیروهای عراق و اتحادیه میهنی کردستان این کشور در مناطقی از شمال استان سلیمانیه، [ر. ک. به: ۱۳۶۶/۵/۲۶ - ۳۸۸] نیروهای مبارز کرد عراقی توانستند با اجرای چند کمین در منطقه "سورداش" و "جاده چمچال - سنگاو" در استان کرکوک، چند دستگاه تانک و نفربر عراقی را منهدم کنند و ۲۲ تن از افراد ارتش عراق را از پای درآورند که در میان اجساد کشته‌شدگان، یک افسر عراقی نیز دیده می‌شود. (۷) از سوی دیگر، به دنبال مقاومت نیروهای مبارز کرد، ارتش عراق مناطق "سورداش"، "کوک" و "هرقوم" را هدف حملات شیمیایی قرار داد. (۸)

۴۲۳

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، در دیدار با جمعی از کارکنان بسیج مستضعفان، با تشریح پایگاه اجتماعی بسیج در بین مردم و تأثیر آن بر تحولات جنگ و خلیج‌فارس، خفت‌های آمریکا را در منطقه ناشی از حضور بسیج در صحنه‌های جنگ دانست و در مورد عملکرد نادرست غرب برای تداوم جریان نفت از خلیج‌فارس، گفت: «در ابتدای کار به آنها گفتیم که عراق از شما فرمان می‌برد، به عراق بگویید که در خلیج‌فارس شرارت نکند. نمی‌خواهد صریح بگوید، در خفا بگوید. خودتان نمی‌خواهید بگویید، غیرمستقیم، توسط همین عربستان، کویت، اردن و ترکیه که در عراق بوده و از او حمایت می‌کنند، بگویید. این کشورها به عراق بگویند که اگر این حرف را نپذیرد، حمایت‌شان را قطع می‌کنند. امریکایی‌ها این کار را نکردند و گفتند که چون شما دست قوی تری در جبهه‌ها دارید، اگر ما این کار را از عراق بخواهیم، معنایش این است که دست قوی عراق را ببندیم. ما گفتیم خیلی خوب، به منطقه بیاوید و ببینید که چه خواهد شد. حالا بعد از دو سفر اعلام کرده‌اند که ما به عراق گفته‌ایم در خلیج‌فارس شرارت نکند. این اظهارات از سوی یک دولت مثل آمریکا، انگلیس و فرانسه که دولت‌های قلدری در دنیا هستند و عادت به این خفت‌ها نکرده‌اند و به این آسانی حاضر نیستند حرفشان را پس بگیرند و عمل خودشان را عوض بکنند، بیان شد.»

رئیس مجلس شورای اسلامی در ادامه با اشاره به شرارت‌های عراق در حمله به کشتی‌ها، افزود: «اینها با این همه نیرو و همراه با شرارت‌های عراق و شرارت سعودی‌ها در مکه، به منطقه آمدند و غیر از خفت چیزی نصیب‌شان نشد و هر روزی که می‌گذرد، اینها خفت دیگری را متحمل می‌شوند.» (۹)

۴۲۴

چهارمین کاروان نفتکش‌های کویتی تحت حفاظت ناوگان جنگی امریکا امروز از تنگه هرمز عبور کرد و هم‌اکنون رهسپار آبهای کویت است. در این کاروان، یک فروند نفتکش ۳۰۰ هزار تنی به نام "برتاون سند" و دو فروند کشتی ۴۶ هزار تنی حامل گاز مایع به نام‌های "گاس کوئین" و "گاس پرنس" حضور دارند که ناوشکن موشک‌انداز "کید" و ناوچه‌های موشک‌انداز "کروملین" و "کلاکرینگ" آنها را حمایت می‌کنند. هارولد برونسن "فرمانده نیروی خاورمیانه‌ای امریکا در خلیج فارس، با انتشار اطلاعیه‌ای از ناو فرماندهی "لاسال"، اعلام کرد: «به هنگام حرکت این کاروان از تنگه هرمز، هیچ‌گونه فعالیت هوایی غیرمعمول از سوی ایران صورت نگرفته و نفتکش‌های کویتی امروز بدون هیچ حادثه‌ای از تنگه هرمز عبور کردند.»^(۱۰)

۴۲۵

یک واحد امریکایی "موشک‌های کروز" در انگلستان، امشب به تمرینات شش روزه خود پایان داد. خبرگزاری جمهوری اسلامی در این باره به نقل از فعالان یک گروه ضد هسته‌ای، از لندن گزارش داد: «موشک‌های امریکایی "کروز" مستقر در پایگاه "گرینهام کامون"، از شش روز پیش به‌طور غیرعادی تمریناتی را شروع کردند که گمان می‌رود در ارتباط با اوضاع خلیج فارس باشد. این تمرینات، درست بلافاصله پس از پایان تمرینات نیروهای هسته‌ای امریکا در پایگاه "کومیسو" در جزیره "سیسیل" ایتالیا، آغاز شد و در آن، هشت فروند موشک‌انداز و چهار ماشین کنترل، فعال بودند.»

این گزارش افزود: «قبل از بمباران لیبی توسط هواپیماهای امریکایی مستقر در انگلستان در اواخر فروردین ماه سال گذشته، نیروهای هسته‌ای این کشور حرکات مشابهی داشتند. با این حال، فعالان ضد هسته‌ای معتقدند که این حرکات لزوماً نمی‌تواند در مقابل ایران باشد بلکه شاید واشنگتن در صدد جلب توجه نیروهای روسی حاضر در منطقه می‌باشد.»^(۱۱)

۴۲۶

در پی درخواست امریکا از عراق برای توقف حملات هوایی علیه رفت‌وآمد نفتکش‌های ایرانی در خلیج فارس و انتشار گزارش‌هایی مبنی بر موافقت عراق با این درخواست، "استفان سولارز" نماینده کنگره امریکا، وارد بغداد شد و امروز با صدام حسین رئیس جمهور و طارق عزیز، وزیر امور خارجه دیدار و گفت‌وگو کرد. این مقام امریکایی که پیش از این چندبار از بغداد دیدن کرده بود، پس از دیدار با مقام‌های عربستان، وارد عراق شد و در خصوص راه‌های اجرای قطع‌نامه ۵۹۸ شورای امنیت و برقراری آتش‌بس در جنگ ایران و عراق با مقام‌های عراقی گفت‌وگو کرد. خبرگزاری رسمی عراق (اینا) به انتشار این خبر اکتفا کرد و جزئیات این دیدارها را فاش نساخت.^(۱۲)

روزنامه « کریستین ساینس مانیتور » در تحلیلی از توافق موقت حملات عراق علیه کشتی‌رانی در خلیج فارس، به نقل از آگاهان سیاسی غرب نوشت: « احتمالاً عراق حملاتش علیه تأسیسات نفتی و جزیره خارک و هدف‌های دیگر در خلیج فارس را در طول دو هفته آینده از سر خواهد گرفت. عراق قبلاً نیز آماده شروع چنین حملاتی بود، اما آمریکا و دست‌کم دو کشور عرب منطقه خلیج فارس از عراق خواستند تا اعلام پاسخ رسمی ایران به قطع‌نامه آتش‌بس سازمان ملل متحد و رسیدن نیروهای تازه‌نفس نیروی دریایی آمریکا به منطقه، حملاتش را از سر نگیرد. دیپلمات‌ها معتقدند که رهبران ایران می‌خواهند تا زمانی که ممکن باشد، آتش‌بس غیررسمی کنونی را در آب‌های خلیج فارس کماکان حفظ کنند. » این روزنامه افزود: « عراق زیر فشارهایی رو به افزایش برای از سرگرفتن حملات به تأسیسات نفتی ایران و کشتی‌های نفت‌کش آن کشور در خلیج فارس قرار دارد. چنین تحولی می‌تواند تلاقی‌جویی ایران را سبب شود و بار دیگر آتش جنگ نفت‌کش‌ها را در خلیج فارس شعله‌ور سازد. » (۱۳)

۴۲۷

معاون وزیر خارجه ایران هفته آینده با دبیرکل سازمان ملل متحد دیدار خواهد کرد. یک سخن‌گوی سازمان ملل امروز اعلام کرد که « خاویر پرز دکوئیار » دبیرکل سازمان ملل، دوشنبه و سه‌شنبه آینده در ادامه تلاش این سازمان برای پایان دادن به جنگ خلیج فارس، با محمد جواد لاریجانی دیدار و گفت‌وگو خواهد کرد. به گزارش خبرگزاری رویتر، لاریجانی در رأس هیئتی، برای شرکت در « کنفرانس بین‌المللی خلع سلاح و توسعه » به نیویورک خواهد رفت. (۱۴)

رادیو آمریکا در گفتاری، ضمن ابراز امیدواری به پاسخ مثبت جمهوری اسلامی ایران به قطع‌نامه ۵۹۸ در جریان سفر معاون وزیر خارجه ایران به نیویورک، پیش‌بینی کرد که در صورت مخالفت ایران با قطع‌نامه، مرحله دوم این قطع‌نامه که تحریم اقتصادی است، در شورای امنیت مطرح شود. رادیو آمریکا در مورد پاسخ جمهوری اسلامی ایران به قطع‌نامه اخیر و واکنش اعضای دائمی شورای امنیت به این پاسخ، گفت: « تهران در پاسخ به قطع‌نامه اخیر شورای امنیت در مورد جنگ، به طرح هشت ماده‌ای دبیرکل * ابراز علاقه کرده است. در واقع، قطع‌نامه ۵۹۸ شورای امنیت که روز ۲۰ ژوئیه (۱۳۶۶/۴/۲۹) متفق‌القول پذیرفته شد، شامل کلیه نکات طرح هشت ماده‌ای است، تنها تفاوت این است که قطع‌نامه ۵۹۸ قبل

* دبیر کل سازمان ملل متحد این طرح را در مارس ۱۹۸۵ میلادی (۱۳۶۴) پیشنهاد کرد که مورد موافقت دو طرف درگیر قرار گرفت.

از هرچیز خواستار آتش‌بس کامل و فوری در کلیه جبهه‌هاست. این چنین است که سفر دبیرکل سازمان ملل به تهران مورد قبول بسیاری از اعضای شورای امنیت به‌ویژه فرانسه نیست... دولت لندن به شورا پیشنهاد یک قطع‌نامه موقت کرد که تنها نکته‌اش آتش‌بس در آب‌های خلیج فارس بود و شورا پیشنهاد انگلستان را بلافاصله رد کرد. از طرف دیگر، آمریکا که انتظار می‌رفت از پاسخ تهران عصبانی شود، به سفر معاون وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی به نیویورک امیدوار است... منابع نزدیک به هیئت نمایندگی آمریکا در سازمان ملل، گفتند که اگر آقای لاریجانی حامل پاسخی قابل قبول نباشد، واشنگتن از شواری امنیت خواهد خواست که به بخش دوم قطع‌نامه، یعنی تحریم اقتصادی ایران بپردازد. منابع نزدیک به شورای امنیت، به صدای آمریکا گفتند که مذاکرات پیرامون بخش دوم چند روز است که آغاز شده ولی در حال حاضر کاملاً واضح است که حداقل دو عضو از پنج عضو دائمی شورای امنیت علاقه‌ای به تنبیه تهران ندارند. مسکو شدیداً از نزدیکی اخیر پکن و تهران نگران است و مایل است هر طور شده نگذارد که چین تنها دوست جمهوری اسلامی ایران باقی بماند. مسکو به خوبی واقف است که طی ماه‌های گذشته پکن بزرگترین فروشنده اسلحه به ایران بوده است. بنابراین تا امروز، مذاکرات تحریم جمهوری اسلامی از طرف شورای امنیت به حداقل دو مانع بزرگ در این شورا برخورده است. « (۱۵)

رادیو بی. بی. سی. نیز در گزارش خود درباره امکان سفر دبیرکل سازمان ملل به تهران گفت: «یکی از تاکتیک‌های دیپلماتیک ایران، دعوت غیررسمی از پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل است. دعوت ایران از دبیرکل سازمان ملل این امیدواری را نشان می‌دهد که شاید سرانجام این کشور حاضر به همکاری در مورد بعضی مسائل شود. اما ایران به اقداماتی در سازمان ملل متحد که عراق و صدام حسین رئیس جمهور آن کشور را از بابت آغاز جنگ محکوم کند، علاقه‌مند است. با گسترش نیروهای خارجی در خلیج فارس، ایران فقط تمایل به آتش‌بس دریایی دارد تا به این وسیله از صادرات نفتش محافظت شود و احتمالاً هرگونه پیشنهاد برای آتش‌بس کامل که نیروهای هوایی و زمینی را هم شامل شود، از جانب ایران رد خواهد شد. « (۱۶)

۴۲۸

در چارچوب تلاش‌های منطقه‌ای «یاسر عرفات» رهبر سازمان آزادی‌بخش فلسطین، وی طرح جدیدی را برای ترک مخاصمه میان ایران و عراق پیشنهاد کرد. یکی از نمایندگان مجلس فرانسه پس از دیدار با عرفات در تونس، گفت: «رهبر «ساف» پیشنهاد ایجاد یک نیروی اسلامی ناظر میان ایران و عراق را مطرح کرد که در آن، نیروهای اسلامی به عنوان مثال از بنگلادش، سنگال و پاکستان مشارکت داشته باشند. به گفته عرفات، ایران نمی‌تواند با مسلمانان دیگر بجنگد. « (۱۷)

سوریه و امارات متحده عربی نیز با اعزام فرستادگانی به تهران جهت دست زدن به تلاشی مجدد برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق، موافقت کردند. ^(۱۸) منابع نزدیک به هیئت امارات متحده عربی که به ریاست «شیخ زاید» از سوریه دیدن می‌کند، اعلام کردند که فرستادگان اسد و شیخ زاید خواهند کوشید تا ایران را به قبول قطع‌نامه شورای امنیت ترغیب کنند. ^(۱۹) روزنامه کویتی القبس نیز نوشت: حافظ اسد رئیس جمهوری سوریه، ممکن است در آینده نزدیک برای انتقال برخی پیشنهادات کشورهای عرب خلیج فارس به رهبران ایران - که احتمالاً در جهت کمک به پایان بخشیدن جنگ ایران و عراق است - عازم ایران شود. رهبران سوریه عقیده دارند که در حال حاضر قادر به ایفای یک نقش فعال تر برای پایان بخشیدن به جنگ هستند. ^(۲۰)

۴۲۹

در پی تصمیم فرانسه مبنی بر تحریم خرید نفت از ایران، امروز فدراسیون شرکت‌های نفتی مستقل فرانسه با صدور اطلاعیه‌ای اعلام کرد: «واردکنندگان مستقل فرآورده‌های نفتی به توصیه‌های دولت فرانسه مبنی بر خودداری از واردات فرآورده‌های حاصله از نفت خام ایران، عمل خواهند کرد... بدیهی است، هیچ فرآورده‌ای از ایران خریداری نخواهد شد و اعضای فدراسیون در صورت امکان، منشأ فرآورده‌هایی را که در اروپا پالایش شده و در بازار عرضه می‌گردند، مورد توجه قرار خواهند داد.» این فدراسیون دارای ۴۸ شرکت کوچک واردکننده و توزیع‌کننده فرآورده‌های نفتی می‌باشد. ^(۲۱)

۴۳۰

امروز دومین خط لوله نفتی عراق به ترکیه افتتاح شد. نخست‌وزیر ترکیه (تورگوت اوزال) با شرکت در مراسم افتتاح این خط لوله نفتی در بندر «یومورتالیک» در دریای مدیترانه، آن را مهم‌ترین طرح دوران چهارسال زمامداری خود خواند. ظرفیت انتقال این خط لوله نفتی پانصد هزار بشکه نفت در روز است و به گفته آگاهان مسائل نفت در خلیج فارس، این افزایش ظرفیت صادرات نفت، عراق را در رده دومین کشور صادرکننده نفت عضو اوپک بعد از عربستان سعودی قرار می‌دهد. در همین حال، خبرگزاری آناتولی گزارش داد: «دو کشور عراق و ترکیه قصد دارند تا پروژه احداث خط لوله سومی را برای صدور نفت مصرفی ترکیه طرح‌ریزی کنند.» ^(۲۲)

اهمیت نفت منطقه خلیج فارس و موقعیت استراتژیک تنگه هرمز در این زمینه موضوعی است که روزنامه «لوموند» به آن پرداخته است، این نشریه نوشته است: «از ده سال پیش، کارهای بسیاری برای فراموش کردن تنگه هرمز از قبیل صرفه‌جویی در مصرف انرژی، توسعه انرژی هسته‌ای، استفاده از ذغال سنگ و... صورت گرفته اما آسیب‌پذیری دنیای

غرب در مقابل خلیج فارس همچنان عظیم می‌باشد. برای اثبات این موضوع، کافی است پی‌آمدهای ناشی از مسدود شدن کامل تنگه هرمز را مورد محاسبه قرار داد. در واقع اگر حداکثر قدرت (ظرفیت) تمامی خطوط لوله نفت موجود در منطقه مورد استفاده قرار گیرد، بازهم کمبودی به میزان دو تا سه میلیون بشکه نفت در روز وجود خواهد داشت. «لوموند» استفاده از حداکثر ظرفیت خود خطوط لوله نفت را - بنابر دلایل مختلف از جمله مشکلات سیاسی و اجتماعی - امکان‌پذیر نمی‌داند و نتیجه‌گیری می‌کند: «در صورت مسدود شدن تنگه هرمز، با توجه به فصل و میزان درخواست که معادل چهار تا شش میلیون بشکه نفت در روز است، کمبود وجود خواهد داشت. طرح کشورها در رابطه با احداث خطوط لوله نفتی هرچه باشد، به این زودی‌ها نمی‌تواند تنگه هرمز را فراموش نمود و از آن صرف‌نظر کرد. «این روزنامه در ادامه با اشاره به سیاست انعطاف‌پذیر عربستان سعودی در امر تولید نفت، افزود: «محافل نفتی و اقتصادی پیش از تنگه هرمز چندان اعتقادی به آن ندارند، از عدم ثبات سیاسی در عربستان سعودی که می‌تواند به همسایگانش نیز سرایت نماید، در هراس‌اند. «روزنامه لوموند در مقاله‌ای دیگر، تلاش طولانی صدام برای بین‌المللی کردن جنگ و مواضع کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس را مورد بررسی قرار داد و نوشت: «کویت نیز همچون عراق به‌وضوح خواستار بین‌المللی شدن جنگ خلیج فارس است. کویت معتقد است تنها یک مداخله نظامی بین‌المللی که نیروهای امریکایی در آن برتری داشته باشند، می‌تواند صلح را به منطقه خلیج فارس بازگرداند. اما متقاعد نمودن امریکا آن هم پس از قضیه «ایران گیت»، کار ساده‌ای نیست و دولت ریگان به وضوح از متعهد شدن در خلیج فارس از خود تردید نشان می‌دهد. « (۲۳)

۴۳۱

در پی آزاد شدن یک خبرنگار امریکایی در لبنان - که به گفته منابع غربی، گروه‌های طرفدار ایران وی را بازداشت کرده بودند - روزنامه «وال استریت ژورنال» به نقل از یک مقام آگاه نوشت: «دولت امریکا در پاسخ به تلاش‌های سوریه برای آزادی «چارلز گلاس»، در نظر دارد روابط دیپلماتیک خود را با سوریه از سرگیرد. «وال استریت ژورنال افزود: «این مقام امریکایی که با مسئله گلاس آشنا است، گفت: «ما اطمینان داریم که ایران دستور ربودن گلاس را در دو ماه قبل صادر کرده بود. ولی تهران که از انزوای فزاینده‌اش در جهان عرب نگران شده، تصمیم گرفت که برای نشان دادن حسن‌نیت خود در مقابل اعراب و به سبب فشار فزاینده سوریه، ترتیب رهایی آقای گلاس را بدهد. « (۲۴)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۶/۵/۲۸

- ۱- روزنامه رسالت، ۱۳۶۶/۵/۲۹، ص ۲، اهواز - به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۲- روزنامه کیهان، ۱۳۶۶/۵/۲۹، ص ۲.
- ۳- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۹، ص ۲.
- ۴- سند شماره ۲۹۰۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویسه‌ای اطلاعاتی شماره ۲۲، نزاچا - معاونت اطلاعات و عملیات، ۱۳۶۶/۶/۳، ص ۱۳؛ و - سند شماره ۹۷۳۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا، به فرمانده نیروی زمینی سپاه، ۱۳۶۶/۵/۳۱.
- ۵- مأخذ ۴، ردیف دوم.
- ۶- مأخذ ۴، ردیف اول، ص ۱۳.
- ۷- سند شماره ۲۹۰۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه پانزدهم رمضان - معاونت اطلاعات، به فرمانده نیروی زمینی سپاه - معاونت اطلاعات، ۱۳۶۶/۶/۵، و - سند شماره ۱۴۴۶۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: آمار عملیات‌ها.
- ۸- سند شماره ۰۲۸۸۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: پیام‌های صادره از قرارگاه فتح به قرارگاه رمضان، ۱۳۶۶/۵/۲۸، ص ۱۳.
- ۹- مأخذ ۲، ص ۳.
- ۱۰- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۳، ۱۳۶۶/۵/۲۹، ص ۴۰، واشنگتن - به نقل از خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۶/۵/۲۸.
- ۱۱- مأخذ ۱۰، صص ۲۷-۳۸، لندن - به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۸.
- ۱۲- مأخذ ۱۰، ص ۱۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۸؛ و - سند شماره ۲۲۶۱۶۵، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۶۶/۶/۵، ص ۱۳.
- ۱۳- مأخذ ۱۰، صص ۳۳-۳۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۸.
- ۱۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۴، ۱۳۶۶/۵/۳۰، ص ۱۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۸.
- ۱۵- مأخذ ۱۰، صص ۱۵ - ۱۴، رادیو امریکا، ۱۳۶۶/۵/۲۸.
- ۱۶- مأخذ ۱۰، صص ۸ - ۶، رادیو بی. بی. سی، ۱۳۶۶/۵/۲۸.
- ۱۷- مأخذ ۱۴، ص ۱۱، تونس - به نقل از خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۶/۵/۲۹.
- ۱۸- مأخذ ۱۴، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۹.
- ۱۹- مأخذ ۱۰، ص ۱۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۸.
- ۲۰- مأخذ ۱۰، ص ۶، کویت - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۶/۵/۲۸، به نقل از روزنامه "القبس".
- ۲۱- مأخذ ۱۰، ص ۴۱، پاریس - به نقل از خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۶/۵/۲۸.
- ۲۲- مأخذ ۱۰، صص ۵۹ - ۵۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۸؛ و - مأخذ ۱۲، ردیف دوم، صص ۳۲-۳۱، به نقل از خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۶/۵/۲۸.
- ۲۳- مأخذ ۱۴، صص ۱۱-۱۰، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۹، به نقل از روزنامه "لوموند"؛ و - پیشین، ص ۷۸.
- ۲۴- مأخذ ۱۰، ص ۴۵، رادیو امریکا، ۱۳۶۶/۵/۲۸، به نقل از روزنامه "وال استریت ژورنال".